مسئولیت متن و شکل بدوش نویسندهٔ مضمون میباشد، عقیدهٔ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

ډاکټر لودویګ آدمک
ترجمه: رحمت آریا

۲۰۲۶/۰۵/۰۹

د افغانستان بایوګرافیکي قاموس
دوهم ټوک
(شپږ څلویښتمه برخه)

کریم شاه

په ۱۹۱۹ز کال کې زېږېدلی دئ. له لیسي څخه فارغ سوی او وروسته ئې د نقاشۍ له دوه وو مشهورو هنرمندانو څخه د نقاشۍ هنر زده کړ. تخصص ئې د ژوبو او څاروېو د انځورونو په کښلو کې ده. یو شمېر جوایز ئې ګټلي دي. د هنر د اکادیمیک او ریالیستیک سبک پیرو او د پوهاند برشنا تر اغیز لاندې دئ. کریم شاه د ملالۍ په لیسې کې د ډېرو کلونو لپاره د نقاشۍ او رسامۍ تدریس کړی دئ او اوس متقاعد دئ.

غلام علي کریمي

د کندهار د پخواني والي عبدالکریم زوی په ۱۹۱۶ز کال کې په کابل کې زېږېدلی دئ؛ عبدالکریم د کندهار د بارکزي خان علوم له اعقابو څخه او د واحد کریمي اکا دئ. غلام علي کریمي په ۱۹۳۷ز کال کې د حبیبیې له لیسي څخه فارغ سوی دئ. په ۱۹۴۶ز کال کې د الا باما د تالیګا کالج [1] ته تللی دئ. له ۱۹۴۷ تر ۱۹۴۹ز کال پورې ئې د ایلي نویز په پوهنتون کې اصلي رشته په اقتصاد کې ولوستله. په ۱۹۵۰ز کال کې ئې لیسانس په اقتصاد کې د جورج واشنګټن له پوهنتون څخه واخیست. په ۱۹۵۹ز کال کې ئې خپله ماسټري د «پوهنتون د اداري په رشته کې» د کولمبیا د پوهنتون د تیچر له کالج څخه واخیسته. له ۱۹۴۰ تر ۱۹۴۶ز کال پورې د افغان انسایکلوپیدیا کارمند. له ۱۹۵۷ تر ۱۹۶۲ز کال پورې د کابل پوهنتون د تعلیم او تربیې او د نشراتو عمومي. مدیر. له ۱۹۶۳ تر ۱۹۶۶ز کال پورې په بیروت کې فرهنګي اتشه. له ۱۹۶۶ تر ۱۹۶۷ز کال پورې د کابل پوهنتون د محصلینو د چارو مرستیال رئیس. په ۱۹۶۷ز کال کې د ستري محکمې قاضي. په ۱۹۷۳ز کال کې د عدلیې د وزارت د قضائیه څانګې اداري مشر. په ۱۹۷۳ز کال کې د قضائیه قوې د عالي شورۍ غړی. په ۱۹۷۴ز کال کې د حج د مراسمو د اداء کولو پر مهال وفات سو او په سعودي عربستان کې خاورو ته وسپارل سو. له مېرمن راضیې سره ئې واده کړی او یو زوی او څلور لوڼې ئې درلودې.

ببرک کارمل

د پکتیا د ولایت د پخواني والي د تورن جنرال محمد حسین زوی په ۱۹۲۹ز کال کې په کابل کې زېږېدلی دئ؛ محمد حسین : د پکتیا د ولایت پخواني والي وو چې د غلزیو د ملا خیلو په قبیلې پورې اړه لري او د کابل په ختیځ کې د کمریو

---

[1] -Talladega College, Alabama

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولئ

په کلي کې له مېشت کېدلو سره سم دري ژبې سوی دئ، پلار ئې خپل زوی ته د ببرک یعنی د پړانګ د بچي په معنی نوم غوره کړ چې په پښتو کې د زړورتیا سمبول دئ. ببرک په ۱۹۴۸ز کال کې د اماني «نجات» له لیسې څخه فارغ سوی دئ.

په ۱۹۵۰ز کال کې د پوهنتون د محصلینو په اتحادیې کې د خپلې ونډې له کبله د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي ته ونـهٔ منل سو. له ۱۹۵۱ تر ۱۹۵۳ز کال پورې د حقوقو او سیاسي علومو پوهنځي ته تر زنداني کېدلو پورې لاړ.[2] ویل کېږي چې په لومړی کې یو لیبرال دیموکرات فعال وو چې وروسته مارکسیست سو. د ۱۹۵۴ز کال په شاو خوا کې ئـې د کارمل تخلص غوره کړ چې د «کارګر د ملګري په معنی دئ». په ۱۹۵۶ز کال کې د محمد داؤود له پلوه آزاد سو او د انګلیسي او جرمني ژبو د ژباړونکي په توګه ئـې کار وکړ؛ او په ۱۹۵۷ز کال کې د پوځي احتیاط ښوونځي ته د مکلفیت د دورې د تېرولو لپاره پوځي زده کړو ته لاړ. په ۱۹۶۰ز کال کې د حقوقو او سیاسي علومو له پوهنځي څخه فارغ سو. په ۱۹۶۱ز کال کې د معارف د وزارت د تألیف او ترجمې د ریاست غړی سو. له ۱۹۶۱ تر ۱۹۶۵ز کال پورې د پلان د وزارت مأمور سو او په همدې مودې کې له سیاسي اړخه فعاله سوی وو. په ۱۹۶۵ او ۱۹۶۹ز کلونو کې ولسي جرګې ته وټاکل سو او تر ۱۹۷۳ز کال پورې د کابل د ولسي جرګې غړی وو. په ۱۹۷۴ز کال کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د بنسټ ایښودونکي غونډې غړی سو. دغه کال ۱۹۶۴ز کال دئ او دلته په انګلیسي متن کې تایپي تېروتـنه سوې ده - ژ، همدا شان د مرکزي کمیټې د غړي او د مرکزي کمیټې د سکرتر په توګه وټاکل سو. له ۱۹۶۵ تر ۱۹۷۷ز کال پورې ئـې د پرچم د ډلې مشري وکړه چې په ۱۹۷۷ز کال کې د خلقیانو له فرکسیون سره ئـې وحدت وکړ. په ۱۹۷۷ز کال کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو او د سکرتریت یا دارالانشاء غړی سو. په ۱۹۷۸ز کال کې د میر محمد اکبر خیبر له مرګ وروسته زنداني سو خو د غوایي د انقلاب په پایلې کې له زندانه خوشې سو. د ۱۹۷۸ز کال د اپریل په میاشت کې د انقلابي شورى د مرستیال او د افغانستان د مرستیال صدراعظم په توګه وټاکل سو. د ۱۹۷۸ز کال د جولای په میاشت کې چکوسلواکیا کې د سفیر په توګه مقرر سو. د ۱۹۷۸ز کال د آګست په میاشت کې له کاره وشړل سو او د انقلابي حکومت پر ضد د توطـئـو په جوړولو تورن سو. د ګوند له غړیتوب او له خپلو ټولو مقاماتو څخه محروم وګرځول سو. د ۱۹۷۹ز کال د دسمبر د میاشتې په ۲۷ نـېټې کابل ته راغی او د حفیظ الله امین ځایناستی سو. له ۱۹۸۰ تر ۱۹۸۶ز کال پورې ولسمشر او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند عمومي منشي. په ۱۹۸۲ز کال کې ئـې ځای سلطان علي کشتمند د صدراعظم په توګه ونیوهٔ. ببرک کارمل د خلق او پرچم په جرایدو او نورو کې مقالات لیکلي دي. وادهٔ ئـې کړی او ځلور ماشومان لري.

محبوبه کارمل

د ببرک کارمل مېرمن او د خپل خاوند په شان د کمري د کلي او د قبیلي په شان ده. په ۱۹۶۹ز کال کې د کابل له پوهنتون څخه فارغه سوې ده. په ۱۹۸۰ز کال کې د «وطن پالنځي/ پرورشګاه»[3] رئیسه.

---

[2] - Attended College of Law and Political Science from 1951 to 1953, when he was imprisoned.

[3] -Watan Nursery

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

محمد فاروق کارمند

د معارف د وزارت د ساختماني رياست رئيس. د مرکزي کمېټې د اجتماعي علومو د انستيتيوت رئيس. د کابل ولايت د ګوندي کمېټې منشي. د مرکزي کمېټې غړی. په ۱۹۸۳ز کال کې د مرکزي زون آمر. د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کمېټې منشي.

مير صاحب کاروال

د ۱۹۸۵ز کال د دسمبر په مياشت کې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کمېټې منشي. د سياسي بيرو علی البدل غړی.

عبدالاحد کرزی

د خير محمد کرزي زوی په ۱۹۲۵ز کال کې د کندهار په کرز کې زېږېدلی دئ. خصوصي زده کړې لري. د خپل پلار ځای ناستی سو او د کندهار، هلمند او روزګان د پلوپلزيو درانيو مشري ئې واخيسته. د ولس د استازو کور (ولسي جرګې ته) د کندهار استازی. تر ۱۹۶۳ز کال پورې په کندهار کې علاقه دار وو. په ۱۹۶۴ز کال کې د کندهار د سوداګرۍ د بورد رئيس. په ۱۹۶۴ز کال کې د لويې جرګې غړی. د اساسي قانون د تصويب د کميټې غړی. له ۱۹۶۴ تر ۱۹۷۳ز کال پورې د ولسي جرګې غړی. د ولسي جرګې وياند (نائب رئيس). د داؤود پرمهال ئې کومه حکومتي دنده نـهٔ درلوده. له خپل ورور خليل کرزي سره (چې وروسته د ۱۹۷۸ او ۱۹۸۰ز کلونو تر منځ په کويټې کې ووژل سو) يو ځای زنداني سو. سعودي عربستان ته د حج د مراسمو د ترسره کولو لپاره لاړ او بېرته پاکستان ته راستون سو چې تر اوسه په پاکستان کې ژوند کوي.

حبيب الله کرزی

د پوپلزيو د قبيلې د مشر سناتور خير محمد کرزي زوی په ۱۹۳۶ز کال کې په کابل کې زېږېدلی دئ. زده کړې ئې په کور او د حبيبيې په ليسې کې کړې دي. په ۱۹۵۶ز کال کې ئې د حقوقو او سياسي علومو په پوهنځي کې تحصيل وکړ. د باندنيو چارو په وزارت کې لوړپوړی مقام د هند او پاکستان د چارو متخصص او له ايران سره د هلمند د اوبو د شخړو متخصص. له ۱۹۷۱ تر ۱۹۷۳ز کال پورې په ملګرو ملتونو کې وو. د پاکستان په کويټې کې د درانيو د مجاهدينو يو مشر.

خليل الله کرزی

د پوپلزيو د قبيلې د مشر خير محمد کرزي زوی په ۱۹۳۸ز کال کې د کندهار په کرز کې زېږېدلی دئ. له ۱۹۷۸ تر ۱۹۸۰ز کال پورې د پلچرخي په زندان کې زنداني. په ۱۹۸۰ز کال کې کويټې ته لاړ او له مجاهدينو سره يو ځای سو. په ۱۹۸۳ز کال کې د يوهٔ خونړي غچ په کړس کې په کويټې کې ووژل سو.

محمد اسحٰق کاشف

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولـئ

د میرزا محمد یوسف کابلي زوی په مزار شریف کې زېږېدلی دئ. زده کړې په دودیزو رشتو او محاسبې کې کړې او بیا ئـې د مزار په مستوفیت کې کار وکړ. د مزار د تدارکاتو د مدیر په توګه وګومارل سو. [4] شاعر.

عبدالحکیم کټوازی

د حاجي پهلوان زوی. د هند او ترکیې په پوځي ښوونځیو او اکاډیمیو کې ئـې تحصیلات کړي دي. د مرکزي ځواکونو د اوومې فرقې افسر. په ۱۹۶۵ز کال کې د پولیسو بولندوی او وروسته د کابل د ژاندارمرۍ بولندوی. تر ۱۹۷۳ز کال پورې د کورنیو چارو په وزارت کې د څلورو کالو لپاره د امنیتي ځواکونو بولندوی. د ۱۹۷۳ز کال د مارچ په میاشت کې د جنرال عبدالولي تر لاس لاندې د اوومې فرقې بولندوی. د ۱۹۷۳ز کال د جولای د میاشتې په شپاړسمې زنداني سو. وروسته له دې چې د کټوازو ۳۵ تنو قومي مشرانو د هغـهٔ په غیاب کې مداخله وکړه، له زندانه آزاد سو. تقاعد سو او تر اوسه په کابل کې ژوند کوي.

حسین کټوازی

د حاجي پهلوان خان زوی په ۱۹۴۶ز کال کې د تخار په بیهارک کې زېږېدلی دئ ؛ ‹حاجي پهلوان : د سلیمانخیلو له محمود خیلو څخه دئ چې زنداني سو او وروسته په شمال کې مېشت سو.› حسین په وړدکو کې د لومړي ښـوونځي له زده کړو وروسته په ۱۹۵۸ز کال کې کابل ته راغی او په ۱۹۶۴ز کال کې د حـبیـبیې له لیسې څخه فارغ سو. د یوهٔ کال لپاره ئـې د کابل په پوهنتون کې اقتصاد ولوست او وروسته هندوستان ته لاړ او د «علیګړه د مسلمانانو» [5] له پوهنتون څخه ئـې خپل لیسانس په سیاسي علومو کې واخیست او ماستري ئـې د ‹دلهي د پوهنتون له هندو کالج› [6] څخه واخیسته. وئـې نـهٔ سوای کولی چې خپلو تحصیلاتو ته دوام ورکړي یا د باندنیو چارو په وزارت کې کار ومومي، نو پر ځای ئـې په ۱۹۷۱ز کال کې د کابل په انترکانتینـنټل هوټل کې کار ومونډ. د «میوند وال د اړیکو» [7] پر مهال د خپلې کورنۍ له نورو غړو سره یو ځای زنداني سو. د ۱۹۷۸ز کال د مارچ په میاشت کې له افغانستانه ووت او په ویانا، جاکارتا، کولمبو کې د انتر کانتننټل د هوټلو د ډایرکټر په توګه ئـې کار وکړ او همدا اوس د ‹هاوایي په ماوي› [8] کې کار کوي.

خیال محمد کټوازی

د عبدالغفار زوی په ۱۹۴۸ز کال کې د پکتیا ولایت په ښرني – کټواز کې زېږېدلی دئ. په اووهٔ کلنۍ کې د علي بابا د ښوونځي په دریم ټولګي کې شامل سوی دئ. په ۱۹۵۷ز کال کې د رحمن بابا په لیسې کې شامل سوی او په ۱۹۷۰ز کال کې ئـې د کابل پوهنتون د ادبیاتو او بشري علومو له پوهنځي څخه خپل تحصیلي سند په ژورنالیزم کې ترلاسه کړ. د راډیو افغانستان پرودیوسر سو. په ۱۹۷۲ز کال کې د عسکري د مکلفیت دوره ئـې بشپړه کړه. په ۱۹۷۳ز کال کې

---

[4] - Appointed, Director of Provisions, Mazar Command
زه ژباړونکی په دې برخې پوه نـهٔ سوم. دا برخه صرف تحت اللفظي ده.

[5] - Aligarah Muslim University : دلته په انګلیسي متن کې یوه ټایپي تېروتنه سوې ده چې Aligarah Mashim University لیکل سوی دی. – ژ

[6] -Hindu College, Delhi University

[7] -"Maiwandwal Affairs"

[8] -Maui Hawaii

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په ځیر و لولـئ

بېرته راډيو افغانستان ته راغی. د خلقيانو د بنسټ د پيل له ورځي خلقی دئ. دا خيال محمد کټوازی وو چي د وسله وال ځواک افسرانو ته ئـي د انقلاب په شپه د مسؤوليت د په غاړه اخيستلو پيغام ورساوهٔ. د غوايي له انقلاب وروسته د راډيو او تلويزيون مرستيال وزير سو. د ۱۹۷۹ز کال د اپريل په مياشت کي د اطلاعاتو او کلتور وزير سو. د مرکزي کمېټې او انقلابي شوری غړی سو. د تره کي په لاس روزل سوی دئ. د پخواني ولسمشر حفيظ الله امين له پرځېدلو وروسته له کاره وشړل سو او د پلچرخي زندان ته واچول سو. مورنی ژبه ئـي پښتو ده. وادهٔ ئـي کړی او يو زوی لري.

داؤود کاوياني

په ۱۹۸۰ز کال کي د باختر خبري آژانس مرستيال رئـيس او وروسته ددې آژانس رئـيس. باختر آژانس د باختر نړی وال آژانس دولتي کمېټه[9]

نجم الدين اختر کاوياني

په ۱۹۸۰ز کال کي د مرکزي کمېټې او انقلابي شوری غړی. د مرکزي سازمان د دفتر رئـيس[10]. د انقلابي شوری د رئـيسه هيئت غړی. د جبههٔ ملي پدر وطن مرستيال رئـيس. مورنی ژبه ئـي دري ده.

عبدالقيوم : وګورئ : عبدالقيوم

نور بيا

ډاکتر سيد عبدالله کاظم

د مير محمد کاظم زوی، په ۱۹۴۲ز کال کي په کابل کي زېږېدلی دئ؛ (مير محمد کاظم : د ...

قدرمنو لوستونکو! د ښاغلي رحمت آريا د آرشيف: لينک

[9] - State Committee of Bakhtar International Agency
[10] -President, Central Organization Office

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکاری ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړيکه ټينګه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکني د ليکنيزې بڼي پازوالي د ليکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکي په ځير و لولئ